

DUO 2XM

spelar Shankar, Burkhard,
Denisov, Möller, Sierra & Agdur

SFZ
RECORDS

Mats Möller

studerade Musikvetenskap vid Stockholms Universitet och tog flöjtlektioner för Börje Mårelius innan han inledde sina studier vid Musikhögskolan i Stockholm där han hade Stig Bengtson som lärare. Studierna förlades senare till Zürich och André Jaunet och sedan mitten av 1980-talet har Mats Möller frilansat i svenska symfoni- och operaorkestrar och i olika kammarensembler, ofta med ny musik på repertoaren.

Han arbetar även som producent och som samordnare av olika kulturprojekt. Hans dubbel-cd "Solo per flauto" (SFZ 2001), som kom 2000, har blivit mycket uppmärksammat i Sverige och utomlands.

Hemsida: www.sforzando.se/mm.

Johannes Möller

fick sina första gitarrlektioner av Roland Fridh på kommunala musikskolan i Gnesta. Roland skickade honom ganska omgående till Svenska Gitarr- och Lutasällskapets sommar-kurser i Arvika, där han deltog i masterclasses för flera av de absolut bästa svenska och utländska gitarristerna.

Under åren på Södra Latins gymnasium i Stockholm var Bo Hansson hans gitarrlärare, och sedan hösten 2001 studerar Johannes för Gary Ryan vid Royal College of Music i London.

Johannes vann under säsongen 2000-01 priser i gitarrtävlingar i England, Tyskland och Rumänien, bland annat ett förstapris vid den internationella gitarrtävlingen i tyska Gevelsberg. I november 2002 blev han en av Sörmlands läns landstings kulturpristagare.

Hemsida: www.johannesmoller.com.

Duo 2xm

debuterade 1995 och har sedan dess gjort mer än 120 konserter tillsammans. De har framfört det mesta ur den vanligaste repertoaren för flöjt och gitarr (Carulli, Piazzolla, Giuliani, Ibert, Castelnuovo-Tedesco m fl) och även många nyskrivna verk. De har som specialitet att ställa samman program där de blandar olika stilar inom den nya musiken.

Homepage: www.sforzando.se/2xm.

Den här svenska versionen av te xthäftet är nedladdad från www.sforzando.se/1007.

[1-4] DEN FÖRTROLLADE GRYNINGEN

1952 sammanstrålade den indiske tonsättaren och sitarspelaren Ravi Shankar och violinisten Yehudi Menuhin i New Dehli. Avsikten var att hitta en väg att presentera indisk musik för musiker från väst, och mötet blev inledningen till ett långt samarbete mellan elitmusiker från olika delar av världen – japanska shakuhachimästare, George Harrison från The Beatles, dirigenten André Previn och minimalistiska tonsättare som Philip Glass. Shankar har sedan dess framträtt med många solister, ensembler och orkestrar och han har skrivit flera verk där han blandar österländska instrument med västerländska, exempelvis två konserter för sitar och symfoniorkester. Det hela är egentligen inte så märkvärdigt med tanke på Shankars bakgrund: han föddes i Indien, men levde i Europa under sina tidiga år. Dessutom var hans äldste bror Uday Shankar en berömd dansare och redan under 1920-talet samarbetade Uday med den kända ballerinan Anna Pavlova och kombinerade traditionell indisk dans med västerländsk balett.

Bara en musiker som fullständigt behärskar det rika indiska tonspråket skulle komma på tanken att anpassa detta till det mer begränsade västerländska – oktaven i indisk musik är exempelvis delad i 22 delar, att jämföras med den traditionella västerländska musikens kromatiska 12 steg.

"Den förtrollade gryningen" skrevs 1976 till den franske flöjtisten Jean-Pierre Rampal och harpisten Martine Geliot och presenterades för första gången i albumet "West Meets East" som kom 1977 och på vilket också Yehudi Menuhin, violin, Alla Rakha, tablas, och Ravi Shankar själv medverkar. Gitarrstämman är senare transkriberad av den argentinske gitarristen Roberto Aussel.

"Den förtrollade gryningen" utgår från ragan Miyan-ki-Todi, en traditionell morgonraga som härstammar från Mian Tan Sen, hovmusiker hos kejsare Akbar (1542-1605). Raga Todi består av fyra delar: A. Alap (en långsam, meditativ inledning), B. Jor in Vilambit (långsam), Madhya (snabbare), Drut (snabb), C. Gat in Teental och D. Jhala.

Ravi Shankar belönades 1998 med det svenska Polarpriset.

[5-7] SERENAD

Den schweiziske tonsättaren Willy Burkhard studerade under 1920-talet i de stora europeiska musikstäderna Bern, Leipzig, München och Paris och påverkades av den tidens många olika musikstilar, allt från avant-garde till neoklassicism. Samtidigt blickade han bakåt och lät sig inspireras av renässansens och barockens mästare. På så sätt blev Burkhardts tonspråk påverkat av såväl nya riktningar som den gamla musiken, utan att han därmed komponerade i en neoklassisk stil. Burkhard skrev nio verk för flöjt i olika kombinationer, och hans sista verk blev också en "Svit för flöjt solo, op 98".

I "Serenad op 71,3", komponerad 1944, består varje sats av mindre delar. En kort introduktion, en slags recitativ för de två instrumenten, följs av en "Lied". Andra satsen inleds med ett tremolo-solo för gitarren som övergår till en duett mellan flöjt och gitarr i en slags liturgisk stil. Därefter ett nytt parti med tremolo där gitarristen spelar fyra toner per slag medan flöjtisten spelar tre, innan den vackra duetten återkommer och får avsluta satsen. Tredje satsen, skriven i ABA-form, inleds och avslutas med en marsch som omsluter ett mellanparti som delvis påminner om Mahlers burleska tonspråk.

[8-10] SONAT

Edison Denisovs "Sonat" hör till ett av de mest krävande verk som skrivits för flöjt och gitarr. De båda musikerna spelar i det närmaste oavbrutet under 14 minuter och stämmorna använder mängder av kvartstoner och diverse nya flöjttekniker och dessutom några knepiga gitarrtekniker där strängarna korsas för att få fram slagverksliknande klanger. Det finns inget direkt samband mellan satserna vad gäller det musikaliska materialet, men verket bärs upp av en idé där melodi och rytm utvecklas genom sonaten. I första satsen ("Dialog") använder de två instrumenten samma material, en melodi som växer fram i fri rytm och där flöjten och gitarren framträder i en duett på helt lika villkor. Ibland går de två stämmorna skilda vägar, men möts och glider återigen isär. Den andra satsen ("Nocturne") börjar med en traditionell arpeggiofigur i gitarren till vilken flöjten spelar en vacker och pastischartad melodi. Men cantilenan bryts så småningom ner och slutar med en ljuv multiphonic (ett ackord). I den tredje satsen ("Serenad") dominerar rytmen och instrumenten jagar varandra hysteriskt. Här och var möts de i unisona figurer eller också glimmar det till av närmast parodiska fragment ur andra musikstilar.

Edison Denisov studerade komposition och piano vid Moskvakonservatoriet och från 1960 undervisade han också där – först i musikteori och mycket senare i komposition. Denisov, liksom flera av hans radikala kolleger, hade under sovjettiden svårt att få sina verk framförda. Även om vissa av hans verk faktiskt framfördes var det som filmmusiktonsättare Denisov blev känd i sitt hemland och han skrev musik till omkring 60 filmer. Under 1970-talet komponerade han i huvudsak för större ensembler (sonaten för flöjt och gitarr från 1977 hör alltså till de få kammarmusikverken från den tiden), och han fick flera beställningar från väst. Hans verk framfördes flitigt av av solister som flöjtisten Aurèle Nicolet, oboeisten Heinz Holliger och violinisten Gideon Kremer. Denisov hade också ett stort internationellt kontaktnät, framförallt i Frankrike där han också kom att tillbringa sina sista levnadsår.

Sonaten för flöjt och gitarr är tillägnad den tyska duon Eckhardt Haupt and Monika Rost, men framfördes för första gången av Irina Losben and Nicolay Komoliatov i Moskva 1978.

[11] OVER THE WATER

När Johannes Möller var i tolvårsåldern kom han att lära känna flera av Sveriges ledande kammarmusiker och tonsättare, och dessa möten i kombination med att han lyssnade till mängder av ny musik på cd och vid konserter fick honom att själv börja komponera. Mellan våren 1995 och sommaren 1996 skrev han inte mindre än 70 minuter kammarmusik för olika sättningar, och flera av dem framfördes också i professionella sammanhang. Resultatet blev cd:n "Chamber Music" (nosag 015) som släpptes hösten 1996. Johannes har senare tagit lektioner i kontrapunkt för Lars-Erik Rosell och i komposition för Miklós Maros. Sedan september 2001 studerar han komposition och gitarr vid Royal College of Music i London.

"Over the Water" bygger på ett ganska sparsmakat musikaliskt material där partier med korta toner i en slags hoquetus-stil varvas med delar där uthållna toner i flöjten ackompanjeras av tjocka gitarrackord. Gitarrens låga e-sträng är nedstämd till Ess för att instrumentet skall få en klangfärg som blandar sig väl med flöjten.

The image shows a musical score for the piece "Over the Water". It consists of two systems of music. The first system has two staves: a treble clef staff for the flute and a bass clef staff for the guitar. The flute part begins with a melodic line in 3/4 time, marked *mp*. The guitar part provides harmonic support with chords, marked *mp*. The second system continues the piece, featuring a section marked *Poco mf* and *Poco sul pont.* (poco sul ponticello), where the guitar uses a technique of playing near the bridge to create a different timbre. The flute part continues with melodic motifs, and the guitar part provides accompaniment. The score includes various time signatures and dynamic markings.

[12-15] DEN ANDRA OCH TREDJE KRÖNIKAN OM ERÖVRINGEN

Det omtumlande mötet mellan de spanska conquistadorerna och den ursprungliga indianska befolkningen i samband med koloniseringen av Sydamerika i början 1500-talet har varit utgångspunkten för Roberto Sierras "Crónicas del Descubrimiento" – "Krönikan om erövringen". Den häpnad och konflikt som uppstod när de två kulturerna från den gamla och den nya världen möttes för 500 år sedan är på sätt och vis också grunden till hela den latinamerikanska kulturen och Sierra är själv ett exempel på hur mötet mellan två olika musikaliska språk – Puerto Ricos folklore och västeuropas akademiska avant-garde – blir till ett nytt tonspråk.

Redan som 23-åring hade Roberto Sierra tagit sin grundläggande examen från universitetet i Puerto Rico och han fortsatte sina kompositionsstudier vid Royal College of Music i London, vid Institutet för Sonologi i Utrecht och senare också för György Ligeti vid Hochschule für Musik i Hamburg.

"Krönikan" består av tre olika delar med två satser vardera. Den första delen (som inte är med på den här inspelningen) skrevs 1988 och de två andra 1995 (beställda av flöjtisten Susan Morris de Jong och gitarristen Jeffrey Van). "Natt" beskriver de karibiska nätternas ljud, "Jakten efter guld" fångar drivkraften bakom spanjorernas koloniseringar, "Sång" och "Strid" är inspirerad av kontrasten mellan den enkla sång som kanske sjöngs på 1500-talet och den brutalitet med vilken conquistadorerna krossade den indianska kulturen.

[16-20] MINIATYRER

Kring 1980 släppte Göran Agdur ett antal LP-album med egen pianomusik. Nästan 20 år senare inledde han ett samarbete med violinisten Semmy Stalhammer och de spelade in delar av pianomusiken i en version för violin och piano (nosag 051). När Mats och Johannes Möller fick höra den inspelningen kontaktade de Göran och tillsammans gjorde de en kortare version för flöjt och gitarr – "Miniatyrer".

All musik av Göran Agdur bottnar i någon slags livserfarenhet – det kan handla om glädje, melankoli, sorgsenhet, eller enstaka händelser. Musiken byggs med konventionella melodiska linjer och harmonier men resultatet blir ett mycket speciellt och intimt tonspråk, inte långt från det som används av Satie eller Pärt, och som direkt fångar lyssnarens öra och koncentration. Som influenser kan man också nämna svensk folkmusik och sångare ur populärkulturen som Billy Fury och Salvatore Adamo.

Agdur spelade piano från sjuårsåldern och studerade under en tid kontrapunkt för Hans Eklund i Stockholm. Han har arbetat som pianolärare och har turnerat runt hela Sverige med sin egen musik, ofta i mindre sammanhang som på ålderdomshem och i skolor. Göran Agdur är också involverad i flera projekt i mindre städer och i Stockholms förorter där han arbetar med musik för och tillsammans med ungdomar.

MÖLLER & AGDUR

- [1-4] Ravi Shankar (född 1920) **DEN FÖRTROLLADE GRYNINGEN** (1976) 11'48
 [1] -Alap 2'12
 [2] -Jor in Vilambit; Madhya; Drut 2'15
 [3] -Gat in Teental 3'51 [4] -Jhala 3'27
- [5-7] Willy Burkhard (1900-1955) **SERENAD** op 71 Nr 3 (1944) 9'36
 [5] -Praeludium und Lied 2'53
 [6] -Romanze 3'53 [7] -Marsch 2'49
- [8-10] Edison Denisov (1929-96) **SONAT** (1977) 14'08
 [8] -Dialog 5'46 [9] -Notturmo 3'59
 [10] -Serenad 4'21
- [11] Johannes Möller (född 1981) **OVER THE WATER** (2000) 4'46
- [12-15] Roberto Sierra (född 1953) **SEGUNDA Y TERCERA CRÓNICAS DEL
 DESCUBRIMIENTO** (1995) 13'54
(Den andra och tredje krönikan om erövringen)
 [12] -Noche (Natt) 3'27 [13] -En busca del
 oro (*Jakten efter guld*) 4'35 [14] -Cancion
(Sång) 2'55 [15] -Batalla (*Strid*) 2'55
- [16-20] Göran Agdur (född 1954) **MINIATYRER** (1980-81) 12'48
 [16] -Samtal i vinternatt 1'04
 [17] -Livskamp 1'17
 [18] -Draperierna 2'56
 [19] -Yrans dans 1'05
 [20] -Gryningsjord 6'23

Total tid 67'04

UR SIMON MÖLLERS VIDEOPROJEKTIONER
 TILL DENISOVS SONAT

Producerad och inspelad av Sforzando
 produktion, i Laxne K apell i juli 2002.

Redigerad och mastrerad av Sforzando
 produktion.

Omslagsbild av Agneta Gussander .

Foton av Carl-Gustaf Rosén/Abitec Media (sid 3),
 Per-Erik A damsson (sid 12) och Mats Möller
 (sid 9).

Texter av Anders Brätén.

Grafisk formgivning av Sforzando pr oduktion.

På den här inspelningen spelar Mats Möller på en
 Oston-Brannen flöjt nr 351, med ett 14 K Lafin-
 guldmunsty cke. Johannes Möller spelar på en
 gitarr byggd av Thomas Fr edholm.

Musiken är publicerad av Lemoine (Shank ar),
 Bärenreiter (Burkhar d), Sik orski (Deniso v),
 Orphée (Sierr a). Verken av Johannes Möller och
 Göran Agdur kan rekvireras genom Svensk Musik
 (www.mic.stim.se), Bo x 27327, 102 54
 STOCKHOLM, f ax 08-783 95 10.

CD SFZ 1007 [p]&[c] SFZ records/Sforzando pr od
 2003. DDD. Totalttid 67'05.

Internet: www.sfzrecords.com.

E-post: office@sfzrecords.com.